

MEER GELIJK...

Pieter Hoekstra

‘Zouden wij de mensen eigenlijk niet een soort stemadvies moeten geven?!’ Op verschillende plekken kwam vooral in de laatste dagen voor de verkiezingen deze vraag op mij af. Nou ben ik zelf ondertussen ook al een paar jaar het spoor bijster en betrap me er op tot op de verkiezingsdag me zwevend te bewegen tussen enkele meer vaste posities. Maar waar dwarren de resolute partijleiders de dag na de verkiezingen naar toe?!

En wie heeft er gelijk in dit tijdsgewricht?! Denkend aan Holland zie ik brede rivieren traag door het politieke laagland gaan en herinner me de polemiek van IKV en ICTO. De waarheid bleek achteraf ergens in het midden te liggen. De Russen waren echt mensen net als wij, maar jaren later kwamen toch de gedetailleerde aanvalsplannen van de Sovjets boven water. In mijn geheugen dringen zich beelden op van scherpe stellingnames, waarin politieke partijen zich clusterden en de scheidslijnen zich vooral aftekenden in de toen nog grote kerken.

‘Of wij mensen nog een stemadvies moeten geven?’ Ik begrijp de zorg. En als ooit de waarheid in het midden heeft gelegen, dan was aan de vooravond van deze verkiezingsdag de vraag of er hierna nog een midden is.

Mijn vermoeden was dat de vragers op één enkele partij doelden. Dan zou het dus geen stemadvies zijn, maar een motie van afkeuring naar deze kiezers. En daarom een stellig ‘Nee!’ De kiezers van Geert Wilders hebben namelijk gelijk. Of het gaat over zieken, verkeerde lijstjes waar sommige jongeren op voorkomen, over ouderen, olijfolie en noem het maar op. Ja, zij hebben gelijk! Er van uitgaande dat het hun eigen ervaringen zijn en niet vage onlustgevoelens van horen zeggen.

In de oude boeken van de Talmoed uit het begin van onze jaartelling horen we steeds opnieuw van heftige discussies tussen verschillende partijen. Steeds zijn er twee elkaar bekempende hanen. De bekendste twee

zijn de scholen van Hillel en Sjammai. In de Talmoed staan meer dan driehonderd punten waarop zij het oneens zijn. De school van Sjammai is de conservatieve partij en deze legt de wet altijd nauwkeurig uit naar de letter. Sjammai krijgt in de meeste gevallen ook gelijk van de schrijvers van de boeken. ‘... de school van Sjammai heeft gelijk...’ Hillel is een heel ander verhaal. Hillel is open, hij houdt rekening met de zwakheden en gevoelens van de mensen. Hij weet dat het niet altijd zo gemakkelijk en eenduidig is. Hillel zoekt naar de geest van de wet. De letter en de geest van dezelfde wet staan soms op gespannen voet met elkaar. En dan horen we de schrijvers van de Talmoed zeggen: ‘... de school van Sjammai heeft gelijk...’ en in detail werken ze alle argumenten uit, en vervolgen dan ‘... maar de school van Hillel heeft méér gelijk...’

De bedoelde politieke stroming heeft gelijk. Er zijn heel veel redenen voor mensen om zich bang af te vragen hoe het voor hen verder gaat. Er wordt angst opgeroepen en die vrees moeten we onder ogen zien. Er zijn veel gronden voor die beklemming en ongerustheid. Helaas is het de partij niet gelukt ook iets van hoop en perspectief uit te dragen.

Nee, ik ben er niet in meegegaan een motie van afkeuring te geven aan oprecht bezorgde kiezers. Toch is het me ook niet gelukt een stemadvies te formuleren. Het komt niet verder dan een oproep, misschien een vrome wens: Politici, wij hebben jullie gekozen. Wij belijden schuld, het was misschien niet uit volle overtuiging voor ons allemaal. We zadelen jullie op met een grote taak en verantwoordelijkheid. Vergeef het ons. Misschien is er één partij die gelijk heeft, want die verwoordt onze angst en vrees. Van jullie vragen we misschien teveel, namelijk dat jullie méér gelijk hebben. Help ons aan onze angsten en vrees voorbij te komen, op weg naar hoop en toekomst – naar vrede en gerechtigheid.